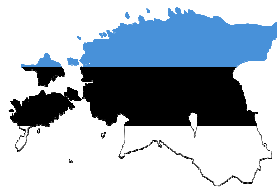

Eesti-Moldova arengukoostöö maastrateegia 2019-2020

VÄLISMINISTEERIUM

EESTI
ARENGUKOOSTÖÖ

Sisukord

EESTI ARENGUKOOSTÖÖ MOLDOVAGA – KOKKUVÕTE	3
EESTI ARENGUKOOSTÖÖ ÜLEVAADE	4
EESTI ÜLDISED ARENGUKOOSTÖÖ EESMÄRGID	4
STRATEEGILISED EESMÄRGID KOOSTÖÖKS MOLDOVAGA	5
MOLDOVA RIIKLIK ARENGUSTRATEEGIA	6
EESTI ARENGUKOOSTÖÖ PRIORITEETSEKTORID MOLDOVAS	7
1. DEMOKRAATLIKE RIIGISTRUKTUURIDE TUGEVDAMINE	7
2. TERVISHOIUSEKTORI KAASAJASTAMINE	8
3. MAAPIIRKONDADE ARENGU TOETAMINE	8
EESTI ARENGUKOOSTÖÖ MOLDOVAS– EELARVE	9

Eesti on toetanud Moldova arengukoostööprojekte alates aastast 2000 ning alates 2006. aastast on Moldova olnud Eesti kahepoolse arengukoostöö jaoks prioriteetse tähtsusega partner. Aastaks 2015 jõudis Moldovale planeeritud arengukoostöö eelarve 950 000 euronit aastas ja on püsinud sellel tasemel siiani.

Kehtiva Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi arengukava 2016-2020 kohaselt on Moldova jätkuvalt Eesti prioriteetne sihtriik ning arenguabi andmise suhtes rakenduvad kõik selle arengukava põhimõtted. Arengukava juhtmõtteks on kujundada Eestist omanäoline, kestliku arengu eesmärke toetav ning rahvusvahelistest arengukoostöö põhimõtetest lähtuv doonorriik, kelle abi on partnerriikides oodatud ja nende arengule kasulik, olles avatud koostööle ka teiste doonorriikidega.

Tuginedes Moldova arenguprioriteetidele, arvestades varasemaid tulemuslikke arengukoostöö tegevuskahe riigi vahel, Eesti eeliseid võrreldes teiste doonoritega ja võimekust viia ellu kahepoolseid arengukoostöö tegevusi, teeb Eesti valitsus Moldovaga perioodil 2019-2020 koostööd järgmistes prioriteetsetes valdkondades

1. Demokraatia areng ja hea valitsemistava tugevdamine

- Euroopa Liidu (EL) assotsieerimislepingu rakendamist ja reformikava elluviimist soodustavad tegevused, sealhulgas haldussuutlikkuse tõstmine ja riigiinstitutsioonide tugevdamine e-valitsemise ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) riigihalduses juurutamise abil;
- kodanikuühiskonna kaasamine valitsemisse ja reformiprotsesside kujundamisse, osalusdemokraatia ja heas valitsemises osalemise võimekuse parandamine; EL-alase teavituse edendamine;
- korrupsiooni vastu võitlemine.

2. Tervishoiusektori reformide toetamine

- Tervishoiusüsteemi reformi toetamine, sealhulgas arstiabi teenuse kättesaadavuse parandamine;
- e-lahenduste ja IKT juurutamine tervishoiuteenuste kvaliteedi parandamiseks;
- tervishoiualase hariduskoostöö toetamine.

3. Maapiirkondade arengu toetamine

- Maapiirkondade arengu toetamine kohaliku omavalitsuse üksuste suutlikkuse tõstmise ning kogukonnapoliitika edendamise abil;
- Väikeettevõtluse toetamine, sh idufirmad.

Kõiki valdkondi hõlmavad horisontaalsed teemad, mida Eesti ja Moldova arengukoostöös samuti edendatakse, on inimõigused, sooline võrdõiguslikkus, keskkonnasäästlikkus, IKT. Läbiva eesmärgina käsitletakse kolme prioriteetset valdkonda toetavat hariduskoostööd. Horisontaalsed teemad võivad olla käsitletud ka eraldi koostöö eesmärgina.

Eesti ja Moldova arengukoostöö hinnanguline eelarvemaht ajavahemikul 2019-2020 on kuni 1.9 miljonit eurot. Strateegia elluviimist hinnatakse selle lõppemise järel 2020. aasta teises pooles. Maastrateegia pikendamisel vaadatakse strateegia üle ja uuendatakse seda, arvestades Moldova olukorda, Välisministeeriumi poliitikaosakonna, saatkonna, teiste ministeeriumide, koostööpartnerite ja vabaühenduste koostöös.

EESTI ARENGUKOOSTÖÖ ÜLEVAADE

EESTI ÜLDISED ARENGUKOOSTÖÖ EESMÄRGID

Eesti arengukoostööle on andnud algse suuna ülemaailmsed arengukokkulepped ja -eesmärgid, nagu ÜRO kestliku arengu eesmärgid (*Sustainable Development Goals*), ning selle aluseks on tunnustatud abi tõhususe põhimõtted. Abi tõhusust käsitlevad Pariisi deklaratsioon, Accra tegevuskava ja Pusani kokkulepped, EL nõukogu tulemusliku abi tegevusraamistik ja EL arengupoliitika muutuste kava. Eesti arengukoostöö suundi ja eesmärke kujundavad ka meie enda üleminekukogemused, uued reformikogemused ning liikmesus mitmes organisatsioonis, näiteks EL, ÜRO, WTO, OECD.

Maastrateegia on osa Välisministeeriumi alusdokumendist "Arengukoostöö ja humanitaarabi poliitika prioriteetidid 2016–2020", mis tugineb Vabariigi valitsuse Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi arengukavadele 2011–2015 ja 2016-2020 ning hõlmab Eesti seniseid kogemusi doonorina. Arengukava järgi on Eesti arengukoostöö eesmärgid tegevusvaldkonniti järgmised:

- 1) tagada kvaliteetne haridus;
- 2) toetada tervishoiu arendamist;
- 3) aidata kaasa rahu ja stabiilsuse tagamisele;
- 4) toetada demokraatia ja õigusriigi arengut, juurutada head valitsemistava ning inimõigused;
- 5) toetada majandusarengut;
- 6) toetada keskkonnasäästlikku arengut ja saavutada rahvusvaheliselt seatud keskkonnaeesmärgid.

Läbivate teemadena pööratakse tähelepanu inimõiguste, soolise võrdõiguslikkuse, keskkonnasäästlikkuse tagamisele ning IKT rakendamisele.

Eesti teeb kahepoolset arengukoostööd eelkõige riikidega, kellele Eestil on võimalik pakkuda lisaväärtust ning kes on valmis arendama demokraatliku ja inimõigustest lähtuvat ühiskonda.

Prioriteetsed partnerriigid on Idapartnerlusriigid Gruusia, Moldova, Ukraina, Valgevene ning konfliktijärgne riik Afganistan. Eesti eesmärk on arendada partnerriikidega pikemaajalisemat ja suunatumat koostööd, mida toetab ka arengukoostöö maastrateegiate koostamine.

MOLDOVAGA TEHTAVA KOOSTÖÖ STRATEEGILISED EESMÄRGID

Moldova on olnud üks Eesti arengukoostöö prioriteetsetest partnerriikidest alates aastast 2006 ning nii Eesti avalikul ja erasektoril kui ka kodanikuühendustel on välja kujunenud jätkusuutlikud koostöösuhted Moldova partneritega. Perioodil 2016-2018 eraldas Eesti (Välisministeerium ja teised ametkonnad) Moldovale arenguabi ligi 2.6 miljoni euro ulatuses. Moldova on Eesti kahepoolse arengukoostöö prioriteetrik ka dokumendi "Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi arengukava 2016–2020" kohaselt.

Eesti ja Moldova vahelise arengukoostöö strateegilised eesmärgid on kooskõlas EL-Moldova assotsieerimislepinguga, mille preambulis on rõhutatud: „soovides panustada Moldova Vabariigi poliitilisse ja sotsiaal-majanduslikku arengusse koostöö abil, mis toimub paljudes ühistes huvivaldkondades, sealhulgas hea valitsemistava, vabaduse, julgeoleku ja õigussüsteemi, kaubandusintegratsiooni ja tihendatud majanduskoostöö, tööhõive ja sotsiaalpoliitika, finantsjuhtimise avaliku halduse ja teenistuse reformimise, kodanikuühiskonna osalemise, institutsioonide ülesehituse, vaesuse vähendamise ja kestliku arengu osas.”¹

Eesti ja Moldova arengukoostöö maastrateegia aluseks on senine Eesti ja Moldova koostöö, Moldova huvi õppida Eesti ELga ühinemise ja muudest kogemustest ning Moldova enda arenguprioriteetid. Samuti on strateegia kujunemist mõjutanud kahepoolsed lepingud ning muud sotsiaal-majanduslikud, haridus- ja kultuurisidemed inimeste, ettevõtete ja kodanikuühiskonna vahel.

Maastrateegia käsitleb koostöövaldkondi, kus kõige enam ühtivad Moldova arenguprioriteetid ning Eesti võimalused ja tegevusi elluviivate partnerite võimekus. Eesti kahepoolseid arengukoostöö projekte saavad ellu viia erinevad Eesti tegutsevad osapooled, nagu riigiasutused, kohalikud omavalitsused või nende allasutused, mittetulundusühingud või sihtasutused ja teised juriidilised isikud koostöös Moldova osapooltega.

Moldova arengueesmärkide toetamisel on Eesti-Moldova kahepoolse arengukoostöö peamiseks vormiks erinevad suutlikkuse tõstmise projektid, kus antakse edasi tehnilisi eksperditeadmisi, mis põhinevad Eesti sotsiaal-, valitsus- ja haldusreformidest saadud kogemustel.

Projektid viiakse ellu eelkõige kohandatud tehnilise koostöö, nõustamise ja koolitamise abimeetmena. Moldova partnerilt oodatakse projekti tulemuste ülevõtmist ja edasist rakendamist. Kui on õigustatud, võib suutlikkuse tugevdamise eesmärgil anda kahepoolse koostööabina piiratud määral ka tehnilisi seadmeid.

¹ EL-Moldova AA/DCFTA, vt http://eeas.europa.eu/moldova/pdf/eu-md_aa-dcfta_en.pdf

Mitmeaastase arengukoostöö strateegilise raamistiku abil püütakse esialgu keskenduda olemasolevatele koostöösuhetele, kus lisaväärtus on juba ilmnenud. Kuid kahepoolse koostöö edasise tugevdamise meetmena võimaldab programm luua ka uusi koostöösuhteid, mis on tihedalt seotud meie Moldova partnerite arengustrateegiatega ja vajadustega ning mille kohta on meie Moldova partneritel kindlad arengueesmärgid.

Et toetada suuremaid ja pikemaajalisi projekte, saavutada kestvaid arengutulemusi ning tagada meie Moldova partnerite suurem vastutus ja osalus, tugineb Eesti oma arengukoostöö tegevuste planeerimisel ja hindamisel üha enam pikaajalistel valdkondlikel eesmärkidel.

Eestil on alates 2014. aasta aprillist diplomaatiline esindaja Chisinaus Eesti Bukaresti suursaatkonna koosseisus ning kohapealt lepingu alusel palgatud arengukoostöö kontaktisik. See tagab Eesti arengukoostöö poliitika eesmärkide parima elluviimise. Oluline on kohapealsete rahvusvaheliste doonorite tegevuse koordineerimine Moldovas, sealhulgas EL ühisprogrammeerimine koostöös valitsusega.

MOLDOVA RIIKLIK ARENGUSTRATEEGIA

Strateegia koostamisel on aluseks võetud Moldova valitsuse arengupoliitika raamdokument "Moldova 2020" (*Moldova 2020: National Development Strategy of the Republic of Moldova for 2012-2020*²). Nimetatud strateegiadokument seab põhiülesandeks tagada majanduskasv ja vähendada vaesust. Eesmärgini soovitakse jõuda, keskendudes seitsmele prioriteetvaldkonnale:

- 1) haridus (sh tööpuuduse vähendamine, haridussüsteemi parem vastavusse viimine tööturu vajadustega, noorte väljarände vähendamine);
- 2) teedevõrgu olukorra parandamine;
- 3) finantssektori arendamine (sh sektoris konkurentsi ergutamine);
- 4) ettevõtluskeskkonna parandamine (sh regulatiivse raamistiku lihtsustamine ja läbipaistvamaks muutmine, kasutades selleks IT- lahendusi, millest oleks kasu nii kodanikel kui ka ettevõtetel);
- 5) energiatõhusus (sh energiasääst, taastuvate energiaallikate kasutamine);
- 6) pensionisüsteem (sh jätkusuutlikkuse tagamine);
- 7) õigusriik (sh õigussüsteemi kvaliteedi ja tõhususe tagamine ning korruptsioonivastane võitlus).

Lisaks nimetatud põhidokumentidele seostuvad Eesti koostööprioriteetidega esmajoones järgmised Moldova valdkondliku arengu strateegiad: "Moldova riiklik tegevuskava AA/DCFTA rakendamise kohta", "Riiklik tervishoiupoliitika (2007–2021)", "Tervishoiusüsteemi arengustrateegia (2008–2017)", "Valitsemiskorralduse tehnilise ajakohastamise (e-transformatsioon) strateegiline programm", "Toiduohutusstrateegia 2011–2015", "Maapiirkondade teenuste arendusstrateegia 2012–2022", "Riiklik põllumajandustööstusliku kompleksi jätkusuutliku arengu strateegia 2008–2015".

² http://www.gov.md/public/files/Moldova_2020_ENG.pdf

Arengukoostöö maastrateegia seisukohalt on olulised ka EL ja Moldova vahelise Euroopa naabruspoliitika (ENP) tegevuskavaga seotud rakenduskava³ ja selle iga-aastased eduaruanded⁴.

EESTI ARENGUKOOSTÖÖ PRIORITEETSEKTORID MOLDOVAS

Arvestades Eesti eeliseid ja võimekust viia ellu kahepoolseid arengukoostöö tegevusi, on Eesti valitsuse strateegilised prioriteetid koostöö tegemisel Moldovaga arengukava kehtivuse ajal kuni 2020. aastani järgmised.

1. DEMOKRAATLIKE RIIGISTRUKTUURIDE TUGEVDAMINE

Meetmed: teadmiste ja kogemuste vahetamine avaliku sektori tugevdamisele ja arengule suunatud projektide kaudu.

Tulemused: projektid toetavad avaliku sektori haldussuutlikkuse tugevdamist ja olulisi riigireforme.

Mõju: tulemuseks on tõhusamad ja kodanikele sobivamad avalikud teenused, õigusnormide järgimine, korrupsiooni vähenemine ning õigusriigi edasine areng.

Kesksemaid koostöösuundi on **Moldova Euroopa integratsiooni alase tegevuse toetamine ning Eesti ELga integreerumise ja ühenduse õigustiku rakendamise kogemuste jagamine**. Moldova valitsuse jaoks on eurointegratsioon prioriteet ja see on oluline valdkond ka Eesti-Moldova kahepoolsetes lepingutes. Suurt tähelepanu antud strateegia kontekstis pööratakse vabakaubandusala sisaldava assotsieerimislepingu temaatikale, samuti Moldovale avanevatele ELi programmidele ja Moldova asutuste osalemisele neis (nt Horisont 2020).

E-valitsemise võimaluste juurutamisele kaasaaitamine, et muuta avalikud teenused paremini kättesaadavaks, vähendada korrupsiooni ja paremini kaasata kodanikuühiskonda demokraatia tugevdamisse. Moldova valitsuse üks prioriteete on digitaliseerida avalikke teenuseid ja juurutada e-valitsemise lahendusi. E-lahendused võimaldavad suurendada avalike teenuste efektiivsust ja kodanikele kättesaadavust erinevates sektorites (põllumajandus, haridus, õigus, tervishoid, keskkond jne) ja haldustasanditel.

Eesti kogemuste jagamine, et tugevdada aktiivset ja jätkusuutlikku kodanikuühiskonda, mis osaleb riigi arendamisel. Panustatakse kodanikuühiskonnasisese dialoogi ja koostöövõime arengusse, samuti kodanikuühiskonna ja avaliku võimu koostöö parandamisesse ja võimekuse

³ http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/action_plans/moldova_enp_ap_final_en.pdf

⁴ http://ec.europa.eu/world/enp/docs/2013_enp_pack/2013_progress_report_moldova_en.pdf;
http://eeas.europa.eu/enp/pdf/2015/repulic-of-moldova-enp-report-2015_en.pdf

tugevdamisse, et olla avaliku sektori jaoks väärtuslik partner poliitika kujundamisel, projektide elluviimisel ning avalikkuse teavitamisel ja kaasamisel.

2. TERVISHOIUSEKTORI AJAKOHASTAMINE

Meetmed: teadmiste ja kogemuste vahetamine tervishoiuvaldkonna projektide kaudu, e-lahenduste juurutamine, Eesti ja Moldova tervishoiuvaldkonna asutuste koostöö toetamine, koostöö ülikoolide vahel.

Tulemused: projektid parandavad elanikkonna ligipääsu tervishoiuteenustele, toetavad jätkusuutliku ravikindlustussüsteemi väljatöötamist Moldovas, tagavad suurema efektiivsuse ja jätkusuutlikkuse Moldova tervishoiusüsteemis tervikuna; tervishoiualases hariduskoostöös paraneb teenuste kvaliteet.

Mõju: paraneb tervishoiuteenuste pakkumise efektiivsus, kvaliteet ja kättesaadavus ning seeläbi ka elanikkonna tervislik seisund.

Ravikindlustussüsteemi jätkusuutlikkuse tagamine: Moldova ravikindlustussüsteem on läbi tegemas mitmeid reforme, mille sarnased on Eestis juba aastate eest ellu viidud. Ravikindlustuse rahastamine on seejuures tervishoiusüsteemi reformide üks prioriteete. Seega on Eestil võimalik Moldova partneritele tutvustada valdkonnas saadud õppetunde ja parimaid praktikaid.

Tervishoiuteenustele ligipääsu parandamine, eelduste loomine e-tervise lahenduste juurutamiseks, tervisestatistika ja -analüüsi arendamine: Moldova tervishoiu olukorda iseloomustavad paljuski sarnased probleemid, millega Eesti oli sunnitud tegelema piiratud ressursside olukorras. Moldova tervishoiusüsteemi ajakohastamisel on oluline ülesanne parandada muuhulgas elanike juurdepääsu tervishoiuteenustele (sh perearstiabi, ravimid ning haiglaravi) ja meditsiiniteabele, samuti parandada tervishoiusüsteemi kuluefektiivsuse, mille üheks aluseks on adekvaatne tervise valdkonna statistika ning analüütiline võimekus. IKT ja mobiililahenduste kasutamine võimaldab neid eesmärke saavutada mõistlike kuludega. Eestil on e-tervise lahenduste rakendamisest häid kogemusi. Nende kogemuste jagamise abil on võimalik aidata parandada Moldova elanike juurdepääsu esmatasandi tervishoiuteenustele ja meditsiiniteabele ning panustada tervishoiusüsteemi optimeerimisse teadmispõhiste lahendustega. Tervishoiu kvaliteedi parandamisel on oma roll ka ülikoolide koostööl. Eesti saab aidata Moldova partneritel koostada e-tervise valdkonna strateegiaid ja tulevikuplaane, muu hulgas tutvustades Eestis välja töötatud e-tervise ning muid tarkvaralahendusi. Oluline on, et e-tervise arendamine oleks süsteemne ja arvestaks Moldova riikliku tervishoiupoliitika ning e-riigi poliitikaga.

3. MAAPIIRKONDADE ARENGU TOETAMINE

Meetmed: teadmiste ja kogemuste vahetamine regionaalsete arendus- ja koostööprojektide kaudu.

Tulemused: projektid panustavad Moldova regionaalarengusse, toetades kohalike omavalitsuste asutusi, kodanikuühendusi ja ettevõtjaid. Paraneb kohalike omavalitsuste valmisolek rakendada uusi

e-teenuseid; suureneb regionaalsete kodanikuühenduste suutlikkus tegeleda eestkostetööga kohalikul tasandil; kasvab piirkondlike arendusorganisatsioonide suutlikkus viia ellu arendusprojekte. Tugevneb maapiirkondade väikeettevõtlus ja konkurentsivõime.

Mõju: luuakse soodsamad tingimused jätkusuutlikuks majanduskasvuks, tootlikkuse kasvu ja palgavõimaluste paranemiseks ning töökohtade loomiseks; piirkondlikul ja kohalikul tasandil viiakse ellu demokraatlikumat ja tõhusamat avalikku poliitikat; paraneb kodanikuühiskonna ja avaliku sektori koostöö; aeglustub inimeste maapiirkondadest ja Moldovast väljaränne.

Kohalike omavalitsuste ja maapiirkondade kodanikuühenduste tegevuse toetamist Moldova maapiirkondades käsitletakse selles strateegiadokumendis maapiirkondade arendamise, demokraatlike riigistruktuuride tugevdamise ja kodanikuühiskonna toimimisvõime tugevdamise raames. Keskne on tugevdada piirkondlike ja kohalike asutuste ning arendusorganisatsioonide suutlikkust osutada avalikke teenuseid, kavandada territoriaalset ja regionaalset arengut, edendada ettevõtlust ning viia ellu arendusprojekte.

Maaeluarengu toetamine läbi Eesti kogemuste jagamise, mille peaesmärk on aidata tugevdada Moldova maapiirkondade ettevõtete, eelkõige põllumajandusettevõtete konkurentsivõimet ja luua maapiirkondades töökohti. Lisaks toetatakse tegevus- ja ettevõtlusvaldkondi, mis on seotud maapiirkondade elukvaliteedi ja maamajanduse mitmekesistamisega. Proriteet kuulub Moldova „Agriculture and Rural Development Strategy 2014–2020“ peaesmärkide hulka ning see kajastub ka Eesti Maaeluministeeriumi ja Moldova Põllumajandusministeeriumi kahepoolses lepingus.

EESTI ARENGUKOOSTÖÖ MOLDOVAS – EELARVE

"Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi arengukavas" on kehtestatud hinnanguline finantsraamistik Eesti arengukoostöö tegemiseks kuni aastani 2020. Rahastamismahud vaadatakse igal aastal üle, arvestades Välisministeeriumi arengukoostöö ja humanitaarabi eelarvet. Lisaks nimetatud vahenditele võib Eesti arengukoostöö tegevusi Moldovas rahastada ka teiste avaliku sektori institutsioonide eelarvetest.

Tuginedes varasemale Eesti-Moldova arengukoostöö mahule ja finantsraamistiku prognoosile, on perioodil 2019–2020 arengukoostöö kavandatav maht (Välisministeeriumi eelarves) 1.9 miljonit eurot.

Soovituslik mitmeaastane raamistik ja eraldiste soovitav jaotus kolme koostööprioriteedi vahel ning mikrofinantseeringu projektid väikesemahulistele arendusprojektidele (toetus, mida antakse Eesti saatkonna kaudu Bukarestis) on esitatud tabelis 1.

Kavandatavat eelarvet haldab Välisministeerium. Eelarve täpne maht ja jagunemine prioriteetsektorite vahel sõltub arengukoostöökä kavandatud vahenditest riigieelarves, samuti koostöösidemetega arengust Eesti ja Moldova erinevate sektorite asutuste vahel.

Tabel 1: Eesti arengukoostöö (Moldova) 2019–2020 – soovituslik eelarve (€)

Arenguprioriteet	2019	2020	Kokku 2019- 2020	%
Demokraatia ja hea valitsemine	332 500	332 500	665000	35
Tervishoid	285 000	285 000	570000	30
Maapiirkondade areng	237 500	237 500	474000	25
Mikroeraldised	95 000	95 000	190000	10
KOKKU (€)	950 000	950 000	1900000	100

Välisministeerium vastutab Eesti arengukoostöö tegevuste strateegilise planeerimise, elluviimise, jälgimise ja koordineerimise eest. Arengukoostöö tegevusi viivad ellu teised ministeeriumid ja nende asutused, muud põhiseaduslikud asutused, kohalikud omavalitsused, mittetulundus- ja äriühingud.

Edusammude jälgimist ja aruandlust, auditeerimist ja kontrolli tehakse õigusaktide⁵ ja Välisministeeriumi juhtnööride kohaselt. Välisminister esitab igal aastal Vabariigi Valitsusele ülevaate eelmise kalendriaasta arengukoostöö ja humanitaarabi tegevustest prioriteetide täitmise kohta.

⁵ Vabariigi Valitsuse 21. jaanuari 2010. a määrus nr 8 "Arengu- ja humanitaarabi andmise tingimused ja kord"